

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การบริหารจัดการงบประมาณของวัดในจังหวัดอุดรดิตถ์

ผู้วิจัย : นายมนต์ชัย ปั้นงาม

สาขา : นโยบายสาธารณะ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริศักดิ์ รัชชานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ของวัดในจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างคือเจ้าอาวาสจำนวน 181 รูป และไวยาวัจกรจำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณของวัด เจ้าอาวาสวัดในจังหวัดอุดรดิตถ์มีความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำงบประมาณของวัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.46 อยู่ในระดับมาก และไวยาวัจกรวัดในจังหวัดอุดรดิตถ์มีความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำงบประมาณของวัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.42 อยู่ในระดับ มาก เจ้าอาวาสที่มีอายุ พรรษา การศึกษา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณของวัดทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การติดตามและประเมินผล แตกต่างกัน

2. การบริหารงบประมาณของวัด เจ้าอาวาสจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการร่วมกันบริหารงบประมาณ โดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลภาพรวมของงบประมาณ หรือมีการแต่งตั้งไวยาวัจกร คณะกรรมการวัดที่มีความรู้ในการบริหารงบประมาณเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยเสนอแนวความคิดในการกำหนดแผนงาน โครงการต่างๆของวัดที่จะเกิดขึ้น และเป็นการสร้างความโปร่งใส

ในการใช้งบประมาณของวัด เพื่อสร้างศรัทธากับพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมทำบุญให้กับวัด โดยใช้หลัก
ธรรมาภิบาลมาบูรณาการร่วมกับการบริหารงบประมาณของวัด

3. ปัญหาการบริหารงบประมาณของวัดโดยส่วนมากยังไม่มีโครงสร้างในการบริหาร
งบประมาณวัดที่ชัดเจนเป็นระบบ ด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น วัดอยู่ห่างไกล ไม่มีผู้มีประสบการณ์ในการ
จัดทำงบประมาณ ส่วนใหญ่ไวยาวัจกรของวัดจะมีอาชีพเป็นเกษตรกร จึงไม่มีประสบการณ์และความรู้
ในจัดทำงบประมาณ วัดที่มีเงินบริจาคนั้น มีศรัทธาจากพุทธศาสนิกชนมาก จะมีไวยาวัจกร
คณะกรรมการวัดที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ช่วยในการจัดทำงบประมาณของวัด

The title : The Budget Management of Temples in Uttaradit Province
The Author : Mr. Monchai Pun-ngam
Program : Public Policy
Thesis Advisors : Asst. Prof. Dr. Chawit Chitwicharn Chairman
: Asst. Prof. Dr. Sirisak Ratchusanti Member

ABSTRACT

The objective of this study was to investigate the budget management, problems, obstacles and suggestions of temples in Uttaradit province. The population of this study was 181 abbots and 181 for temple wardens. The research instrument was five point rating scale questionnaire. The statistics used to analyze data included frequency distribution, percentage, mean ($\bar{X}$), and standard deviation (S.D.). The hypothesis testing was conducted through One Way ANOVA at statistical significance of 0.05.

The results of this research were as follows :

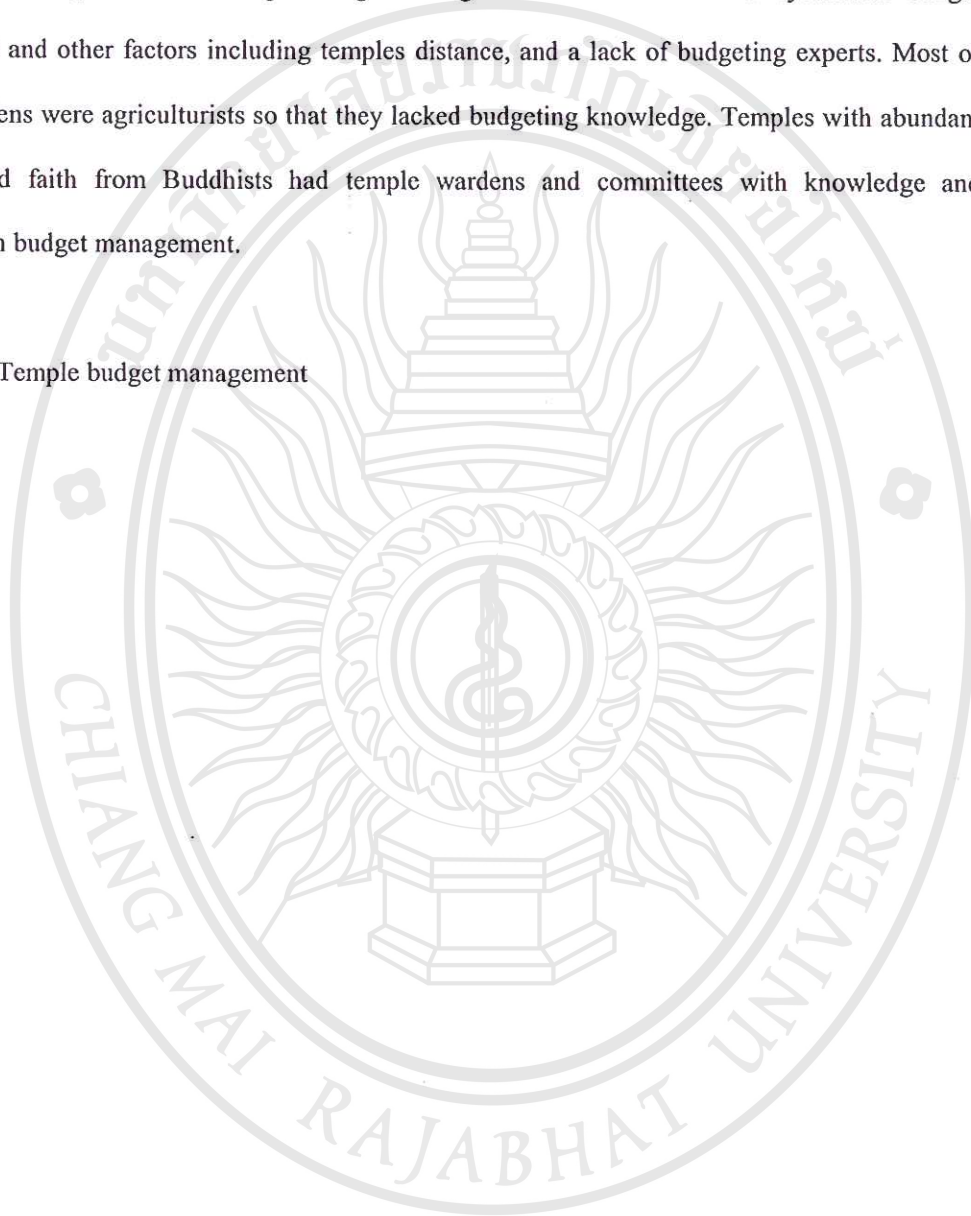
1. In terms of temple budget management, in Uttaradit, the abbots' understanding in temple budgeting process was at a high level, with the mean of 3.46. The temple wardens' understanding in temple budgeting process was at a high level, with the mean of 3.42. The abbots with different ages, years of staying in Buddhist monastery, education level had different opinions towards temple budgeting process, consisted of four steps including budget preparation, budget approval, budget management, and follow-up and evaluation.

2. The abbots must gain the community participation for mutual budget management. Overall, the temple budget was managed by the abbots. Also temple wardens and committee with budget management knowledge were appointed to engage and offer the suggestions on temple

planning, projects as well as to build up the transparency for using temple budget and in order to create the faith for Buddhists. Good Governance was integrated to temple budget management.

3. The problems of temple budget management included a lack of systematic budget management and other factors including temples distance, and a lack of budgeting experts. Most of temple wardens were agriculturists so that they lacked budgeting knowledge. Temples with abundant donation and faith from Buddhists had temple wardens and committees with knowledge and experience in budget management.

Keyword : Temple budget management

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริศักดิ์ รัชชานันติ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้วยการให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนขั้นตอนของการวิจัย ในการตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติรี มณีโกศล นางประไพ ปรีชา และนายสุพรรณย์ ยากองโค ที่กรุณาสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะสงฆ์จังหวัดอุดรดิตถ์ พระคุณเจ้าทุกรูป ไวยาวัจกร คณะกรรมการวัดทุกคน ที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามการวิจัย และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณสำหรับกำลังใจ ความช่วยเหลือ และคำแนะนำอันมีค่าจากพี่ๆสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อนๆรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น 52 และครอบครัว ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือเสมอมา คุณค่าของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเพื่อตอบแทนพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนมาในอดีต และทุกท่านที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของงานวิจัยครั้งนี้

มนต์ชัย ปันงาม